

YOSH AVLODNI BADIY HAVASKORLIK TO'GARAK ISHLARI ORQALI TARBIYALASHNING JAMIYAT TARAQQIYOTIDAGI O'RNI

Yo'ldashev Dilmurod Yusufjon o'g'li

O'zbekiston Davlat San'at va madaniyat instituti

"Cholg'u ijrochiligi" mutaxassisligi 2-kurs magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada yoshlar dunyoqarashini shakllantirishda ma'naviy- ma'rifiy tadbirlar milliy qadryatlarni o'rni va ahamiyati bo'yicha nazariy ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: Musiqiy ta'lim, ta'lim tizimi, professional faoliyat, ijodiy yondashuv, samaradorlik, omil, ta'lim, interaktiv usullar.

Аннотация: в данной статье представлена теоретическая информация о роли и значении духовно-просветительской деятельности в формировании мировоззрения молодежи.

Ключевые слова: музыкальное образование, образовательная система, профессиональная деятельность, творческий подход, эффективность, фактор, образование, интерактивные методы.

Annotation: this article provides theoretical information on the role and importance of spiritual and educational activities in the formation of the worldview of young people.

Keywords: musical education, educational system, professional activities, creative approach, efficiency, factor, education, interactive methods.

Dunyoda har bir xalqning asrlar, zamonlar osha yashab kelayotgan milliy qadryatlari bor. Yosh avlodni ma'nan barkamol etib tarbiyalashda ham shubhasiz, milliy va umuminsoniy qadryatlarga asoslanamiz.

Aynan milliy va umuminsoniy qadryatlar qadrlangan jamiyatda ijtimoiy siyosiy muhit fuqorolik institutlarini rivojlantirish uchun etarli darajada shakllangan bo'ladi, bunday jamiyatda u yoki bu masala yuzasidan jamoatchilik fikri ana shu qadryatlar asosida yuzaga keladi. Eng muhimi, turli millat elatlarga xos milliy qadryatlar umuminsoniy qadryatlar bilan uyg'unlashib, dunyoda xalqaro birdamlik hamjixatlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Bugungi kunda yurtimizda yashab o'tgan buyuk ajdodlarimizni, mutafakkirlarimiz, donishmandlarimizni hayotini, ijodiy faoliyatini, ulkan kashfiyotlarini jaxon hamjamiyati tan olgan holda ularga katta ehtirom bajo keltirmoqda. Ajdodlarimiz hayoti va ijodini chuqur o'rganish, ular qoldirgan boy madaniy, meroslarni qadriga etish, ularga ixlosmandlik xissi milliy o'zlikni anglashdagi muhim omildir. Milliy o'zligini anglagan kishidagina milliy g'urur va

milliy iftixor tuyg'ulari shakllanadi. Yosh avlodda milliy g'urur va milliy iftixor tuyg'ularini shakllanishida ajdodlarimiz merosi etakchi o'rin egallaydi. Buyuk ajdodlarimizdan bebaho me'ros bo'lib kelayotga vatanga muhabbat tuyg'usi, o'sib kelayotgan yosh avlod uchun ibrat namunasi sifatida kelajakda ular ham ajdodlari kabi¹ vatanparvar bo'lib etishlarida o'rnak bo'lishi lozim. Milliy g'ururni shakllantirish esa awalo, milliy o'zlikni anglashdan boshlanadi. Zero, milliy o'zligini anglagan xalq nafaqat o'zini, balki o'zga millatni ham hurmat qiladi.

Milliy musiqa madaniyatimiz yosh avlodning ma'naviyatining shakllantirish va yuksallantirishda katta ijtimoiy tarbiyaviy, badiiy estetik kasb etuvchi dolzarb ilmiy va amaliy muammo ekanligini ko'rsatadi.

Umumiy o'rta ta'limda olib boriladigan to'garaklar akademik vaqt bilan 45 minutdan 90 minutgacha mashg'ulot olib boriladi.

Togarak ishlari taqsimoti quyidagicha taqsimlanadi 0,5 stavka to'garak da 360 soat

1 oyda 40 soat 1xaftada 10 soat dan o'tkaziladi.

Agar to'garak raxbari rejadan ortiq bolalar bilan ko'p ikki soatlab shug'ullanilsasa, bolalarning me'dasiga tegib qoladi. Shuning uchun mashg'ulotlarni judayam ko'p oshirmasdan me'yorida olib borish lozim. To'garakga qatnashuvchilarni quyidagicha jalb etish mumkin..

- Kichik xorga qatnashchilar soni 24nafardan-40 nafargacha
- Katta xorga qatnashchilar soni 50nafardan -60 nafargacha
- Vokal ansambliga qatnashchilar soni 8 nafardan 16 nafargacha
- Raqs to'garagiga qatnashchilar soni 8 nafardan 16 nafargacha
- Folklor to'garagiga qatnashchilar soni 12 nafardan 20 nafargacha.

Shunday ekan yoshlar dunyoqarashini shakllantirishda ma'naviy- ma'rifiy tadbirlar milliy qadryatlar hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ularga esa adabiyot, san'at, maorif, milliy-ma'naviy meros, milliy madaniyat, xalqning amaliy san'ati- yodgorliklari, hunarmandchiligi va boshqalar kiradi. Biz ta'lim va tarbiya ishimizda, kundalik o'quv jarayonida ma'naviy qadryatlarimizni, boy milliy-ma'naviy me'rosimizni talabalar va o'quvchilatga o'rgatish bilan birga, ulardan yosh avlodning dunyoqarashini shakllantirishda o'rinli foydalanishimiz muhim ahamiyatga ega. Ma'naviy qadryatlarimiz yoshlarni komil inson qilib tarbiyalab, voyaga yetkazishda katta ahamiyat kasb etadi. Biroq uni qunt bilan rivojlantirish va shakllantirish o'quv tarbiyaviy ishimizning muhim qismini tashkil etishni esdan chiqarmasligimiz kerak. Bu jarayon bosqichma-bosqich, doimiy muntazam ravishda amalgam oshirilib borishni

¹ Ro'zimurodov, I. A. O. (2022). O'QUVCHI YOSHLARNI MUSIQIY TA'LIMDA CHOLG'U IJROCHILIGIGA QIZIQTIRISH. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(5), 136-144.

taqozo qiladi. Bu sohada bracha ilm ahillari, ziyolilar, adabiyot va sana't xodimlarining ko'plab safarbarligi lozim bo'ladi.

Maktabda musiqa to'garak ishlarining asosiy maqsadi yoshlarimizga musiqa tarbiya ko'nikmalarini singdirish bilan birga o'quvchilarni Vatanga, millatga muhabbatini, komil inson qilib hamda, o'quvchilarni axloqiy-ma'naviy jihatdan tarbiyalash, havaskorlik to'garak a'zolarini ko'rik tanlovlarga tayyorlash hozirgi kunda alohida o'rin egallay boshladi. Tarbiyaning asosiy vazifasi – shaxsning aqliy, axloqiy, erkin fikrlovchi va jismoniy rivojlanishi uning qobiliyatlarini har tomonlama ochish uchun imkoniyat yaratishdir.

Shunday ekan sinfdan va maktabdan tashqari tarbiyaviy ishlar o'quvchilarning qiziqishi, istaklari, xohish va ehtiyojlariga suyangan holda ularning darsdan bo'sh vaqtlarida o'quv-tarbiya jarayonini to'ldiradi. U o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini, tashabbuskorligini oshirishga imkoniyat yaratadi. Sinfdan tashqari ishlarning o'ziga xosligi shundaki, to'garak dasturlarining rang-barangligi, ular mazmunidagi yangiliklar o'smir yigit-qizlarning shaxs sifatida shakllanishlari uchun yangi imkoniyatlar yaratadi.²

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zb. Res. XTB "Umumta'lim mamkablarida musiqa ta'lim-tarbiyasi konsepsiyasi" Toshkent 1995 yil
2. S.X.Yo'ldosheva "Ozbekistonda musiqa tarbiyasi va ta'limining rivojlanishi" Toshkent "O'qituvchi" nashriyoti 1985 yil
5. Mualliflar jamoasi "Pedagogika" Toshkent "O'qituvchi" nashriyoti 2001 yil
6. Muminova Muqaddas Riskulovna Development And Current Status Of Uzbek Pop Music In Modern Approaches And Innovations Of Teaching The Science Of Music Culture International Journal of Advanced Science and Technology Vol. 29, No. 8, (2020) <https://t.me/joinchat/> - Music teacher, <https://infourok.ru> - music lessons
7. Muminova Muqaddas Riskulovna *International Journal of Mechanical Engineering*. The Innovative Technologiyes Of Teaching In Musical Edukational Establishments 1764-1767- betlar. 2022- йил.
8. Muminova Muqaddas Riskulovna Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal. THE ROLE OF SPORT ACTIVITIES, GAMES AND COMPETITIONS IN THE NURTURE OF 6-7 YEARS OLD CHILDREN <https://uzjournals.edu.uz/tziuj68-78betlar> 2022
9. Urinova S.Sh. Musiqiy fanlarda pedagog kreativligi. "Yangilanayotgan O'zbekistonda fan, ta'lim va innovatsiya uyg'unligi" mavzusidagi 6-son 2-qism

² Azamatugli, R. I., & Panjie, K. (2022). Traditional and Modern Methods of Teaching Apartment Performance. CENTRAL ASIAN JOURNAL OF ARTS AND DESIGN, 3(4), 56-60.

Respublika ko‘p tarmoqli ilmiy konferensiyasi VIII bo‘lim Toshkent 2021. 677 bet.
Udk. 001.895 (575.1).

10. Urinova S.Sh. Musiqiy fanlar o‘qituvchisining kreativligi. Педагогические и лингвопсихологические особенности развития, формирования и становления личности врача. Сборник тезисов Международная конференции. СамГМИ, Самарканд 5 мая 2021 год

11. Urinova S.Sh. Bo‘lajak musiqa o‘qituvchilarining kasbiy kompetentligini oshirishning nazariy asoslari. “The best innovator in science” xalqaro maqolalar tanlovi to‘plami. Organized by Innovative Academy. Tashkent February 5, 2022. Pg 811. <https://zenodo.org/record/5979621#.YpC2PKhBxD8>

12. Yosh avlodda milliy g‘urur tuyg‘usini shakllantirish- asosiy vazifamizdir. Ilmiy- uslubiy seminar materiallari. - Jizzax 2011.

13. Uzluksiz ta'lim sifat va samaradorligini oshirishning nazariy-uslubiy muommalari. Respublika ilmiy konferensiyasi materiallari. - Samarqand 2011.